

विषाक्तता विरोधी औषधिहरू

परिचय

दिगो वमन र ज्याल रोगको विभिन्न सम्भावित कारणहरू भएका सामान्य लक्षणहरू हुन्, जस्तै प्रारम्भिक गर्भावस्थामा बिहानीको दुर्बलता, यात्रा बिमारी, ग्यास्ट्रोएन्टेराइटिस, र कीमोथेरापी र एनेस्थेसियाको प्रतिकूल प्रतिक्रियाहरू। उल्टीरोधीहरू दिगो वमन र ज्याललाई उपचार गर्न वा रोकथाम गर्न प्रयोग गरिने औषधिहरू हुन्, जसमान क्यान्सर उपचार, एनेस्थेसिया, र यात्रा बिमारी सम्बन्धित छन्।

धेरै शारीरिक मार्गहरूले दिगो वमन र ज्याललाई ट्रिगर गर्न सक्छ, त्यसैले, उल्टीरोधी औषधिहरूको विभिन्न वर्गहरूले यी लक्षणहरूलाई कम गर्न विशिष्ट मेकानिजमहरूलाई लक्षित गर्छन्। सामान्यतया, मस्तिष्कमा रसायनरिसेप्टर ट्रिगर जोन (CTZ) र वमन केन्द्रको सक्रियताले दिगो वमन र ज्याललाई प्रेरित गर्छ। उल्टीरोधीहरूले यी क्षेत्रहरूमा विशिष्ट न्युरोट्रान्समिटर रिसेप्टरहरूलाई रोक्ने कार्य गर्छन्।

एन्टिएमेटिक औषधिहरूका प्रकारहरू

उल्टीरोधीहरूका धेरै वर्गहरू छन्। सामान्यतया प्रयोग गरिने उदाहरणहरूमा शामिल छन्:

- एन्टिहिस्टामाइनहरू जस्तै प्रोमेथाजिन, डाइमेनहाइड्रिनेट
- एन्टिकोलिनर्जिकहरू जस्तै हायोसिन
- डोपामाइन एन्टागोनिस्टहरू जस्तै मेटोक्लोप्रामाइड, डोम्पेरिडोन, र फेनोथायाजिनहरू -- प्रोक्लोरपेराजिन, क्लोरप्रोमाजिन
- 5-HT₃ रिसेप्टर एन्टागोनिस्टहरू जस्तै ओन्डानसेट्रन, ग्रानिसेट्रन, पालोनोसेट्रन
- न्युरोकाइनिन-1 रिसेप्टर एन्टागोनिस्टहरू जस्तै अप्रेपिटन्ट, फोसाप्रेपिटन्ट, नेटुपिटन्ट

उल्टीरोधीको छनौट अन्तर्निहित कारणमा निर्भर गर्दछ। उदाहरणका लागि, यात्रा बिमारीको लागि हायोसिन वा एन्टिहिस्टामाइनहरू जस्तै डाइमेनहाइड्रिनेट सामान्यतया प्रयोग गरिन्छ। यसको विपरीत, 5-HT₃ रिसेप्टर एन्टागोनिस्टहरू र न्युरोकाइनिन-1 रिसेप्टर एन्टागोनिस्टहरू सामान्यतया शल्यक्रियापश्चात वा कीमोथेरापीले प्रेरित वमनको व्यवस्थापन गर्न प्रयोग गरिन्छ।

सामान्य रूपमा प्रयोग गरिने एन्टिएमेटिक्सका साइड इफेक्टहरू*

1. एन्टिहिस्टामिनहरू: निद्रा, टाउको दुख्ने, सुख्खा मुख, सुख्खा नाकको बाटो, न blurred दृष्टि, कब्जियत, पिसाब गर्न गाह्रो वा पिसाब रोकिने।
2. एन्टिकोलिनर्जिकसः सुख्खा मुख, निद्रा, न blurred दृष्टि, कब्जियत, चक्कर आउने, अपच, अनुहार रातो हुने, टाउको दुख्ने, हृदयको धड्कन बढ्ने, छालाको प्रतिक्रिया, हृदयको गति बढ्ने, पिसाब सम्बन्धी विकारहरू।

हायोसिन प्याचसँग सम्बन्धित अन्य सम्भावित दुष्प्रभावहरू:

- पिसाब गर्न गाह्रो;

- स्मृति वा एकाग्रतामा कमी, अशान्ति, भ्रम, वा मतिभ्रम;
 - पसिना कम हुनुको कारणले शरीरको तापक्रम बढ्ने।
3. डोपामाइन एन्टागोनिस्टहरू (फेनोथायाजिनहरू समावेश): शान्त, चक्कर आउने, टाउको दुख्ने, अनुहार र शरीरको गतिमा असामान्यता, काँप्ने, अशान्ति, हाइपरप्रोल्याक्टिनेमिया।
 4. 5-HT₃ रिसेप्टर एन्टागोनिस्टहरू: टाउको दुख्ने, कब्जियत, अनुहार रातो हुने, स्थानीय इन्जेक्सन साइट प्रतिक्रियाहरू।
 5. न्यूरोकिनिन-1 रिसेप्टर एन्टागोनिस्टहरू: टाउको दुख्ने, चक्कर आउने, भूख कम हुने, ग्यास्ट्रोइन्टेस्टिनल असन्तुष्टि, कब्जियत, अपच, थकान, एलानिन एमिनोट्रान्सफरेज (ALT) वा एस्पार्टेट एमिनोट्रान्सफरेज (AST) को स्तरमा वृद्धि, हिक्का।

सामान्य सल्लाह*

- उल्टीरोधीहरूले अस्थायी रूपमा लक्षणमाथि राहत दिन्छन् र दिगो वमन र ज्यालको अन्तर्निहित कारणको उपचार गर्दैनन्। तपाईंको डाक्टर वा फार्मासिस्टले निर्देशन गरे अनुसार मात्र प्रयोग गर्नुहोस्। लामो समयसम्म प्रयोग गर्नबाट जोगिनुहोस्।
- उल्टीरोधीहरूले लक्षणहरूलाई लुकाउन सक्छन् र गम्भीर रोगहरूको निदानमा ढिलाइ गर्न सक्छन्, त्यसैले, प्रयोग गर्नु अघि चिकित्सकीय परामर्श लिइन्छ।
- सधैं तपाईंको डाक्टरले निर्धारण गरेको खुराक र प्रशासन निर्देशनहरूको पालना गर्नुहोस्।
- यदि लक्षणहरू कायम रहन्छन् वा बढ्दै जान्छन् भने आफ्नो डाक्टरसँग परामर्श गर्नुहोस्।
- कुनै पनि औषधि लिनु अघि आफ्नो डाक्टरसँग परामर्श गर्नुहोस्, र गर्भावस्था वा स्तनपान गराउँदा चिकित्सकीय सल्लाह बिना आत्म-उपचारबाट जोगिनुहोस्।
- बच्चाहरू वा वृद्धहरूलाई उल्टीरोधी दिँदा थप सावधानी अपनाउनुहोस् किनभने दुष्प्रभावप्रतिको संवेदनशीलता बढी हुन्छ।
- टाउकोको चोट पछि दोहोर्याइएको वमनले तत्काल चिकित्सकीय ध्यान आवश्यक पर्छ।
- यदि वमनमा रगत समावेश छ वा हरियो देखिन्छ भने तुरुन्तै चिकित्सकीय परामर्श लिनुहोस्।
- अन्य औषधिहरू वा स्वस्थ्य पूरकहरू नलिनुहोस् जबसम्म तिनीहरू तपाईंको डाक्टरसँग छलफल गरिएको छैन।
- उल्टीरोधी लिएपछि गाडी चलाउने वा मेसिन चलाउनेबाट जोगिनुहोस्, किनभने यी औषधिहरूमध्ये धेरैले निद्रा ल्याउन सक्छन् र समन्वयमा बाधा पुर्याउन सक्छन्।
- उल्टीरोधी लिँदा मदिरा सेवन नगर्नुहोस्, किनभने यसले यी औषधिहरूको शान्त प्रभावलाई बढाउन सक्छ।

भण्डारण

उल्टीरोधी औषधिहरू शीतल र सुख्खा ठाउँमा राख्नुपर्छ। औषधिको लेबलमा उल्लेख नभएसम्म सामान्यतया फ्रिजमा राख्नु आवश्यक पर्दैन। सधैं औषधिहरू बच्चाहरूको पहुँच र देख्ने दृष्टिभन्दा टाढा राख्नुहोस् ताकि गल्तीले निल्नु नपरोस्।

* यहाँ समावेश गरिएको जानकारीले सबै सम्भावित दुष्प्रभावहरू, सावधानीहरू, औषधि अन्तर्क्रियाहरू, एलर्जी प्रतिक्रियाहरू, वा प्रतिकूल प्रभावहरू कभर गर्न नसक्ने सम्भावना छ।

औषधि कार्यालय
स्वास्थ्य विभाग
अक्टोबर २०२५